

Sygn. akt VII Ka 727/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Rafał Olszewski (spr.)

Sędziowie: SSO Iwona Kowalczyk

SSO Sławomir Brzózka

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Idzikowska - Oleszczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej C.-P. w C. J. M.

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2016r.

sprawy **W. K. (1)**

s. R. i E., ur. (...) w Z.

oskarżonego z art. 207§1 kk w zw. z art. 64§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 19 maja 2016 r. , sygn. akt IV K 844/15

orzeka:

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) eliminuje z opisu czynu przypisanego oskarżonemu W. K. (1) w punkcie 1 stwierdzenie, że W. K. (2) jest ojczymem oskarżonego W. K. (1);

b) uchyla punkt 2 zaskarżonego wyroku i w to miejsce na mocy art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonej wobec oskarżonego W. K. (1) kary pozbawienia wolności zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 12.01.2015r. do dnia 13.01.2015r.;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. G. – Kancelaria Adwokacka w C., kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego W. K. (1) w postępowaniu odwoławczym, przy czym kwota ta obejmuje również należny podatek VAT;

4. zwalnia oskarżonego W. K. (1) od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt: VII Ka 727/16

UZASADNIENIE

W. K. (1) został oskarżony o to, że w okresie od 2 września 2011r. do 19 sierpnia 2014 w C. w mieszkaniu przy ulicy (...) znęcał się fizycznie i psychicznie nad W. K. (2) w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości wszczywał domowe awantury w trakcie których ubliżał mu słowami uznawanymi powszechnie za wulgarne i obraźliwe, wypowiadał pod jego adresem groźby pozbawienia życia, które w zagrożonym wzbudzały uzasadnioną obawę spełnienia, popychał, szarpał, bił rękami po całym ciele, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne za które był już skazany, tj. wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 30 marca 2010r. w sprawie sygn. akt XI K 540/10 został skazany za czyn z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę jednego roku pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 04.09.2010r. do 02.09.2011r. oraz na poczet której zaliczono mu okres pozbawienia wolności w dniach od 18.10.2009r. do 18.10.2009,

tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2016 roku wydanym w sprawie sygn. akt IV K 844/15 Sąd Rejonowy w Częstochowie, orzekł:

1. uznał oskarżonego **W. K. (1)** za winnego tego, że w okresie od miesiąca października 2013 roku do lutego 2014 roku i od miesiąca lipca 2014 roku do 19 sierpnia 2014 roku, w C. w mieszkaniu przy ulicy (...), znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoim ojczymem W. K. (2) w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości wszczywał domowe awantury w trakcie których ubliżał mu słowami uznawanymi powszechnie za wulgarne i obraźliwe, wypowiadał pod jego adresem groźby pozbawienia życia, które w zagrożonym wzbudzały uzasadnioną obawę ich spełnienia, popychał, szarpał, bił rękami po całym ciele, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne, za które był już skazany, tj. wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 30 marca 2010r. w sprawie sygn. akt XI K 540/10 został skazany za czyn z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę jednego roku pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 04.09.2010r. do 02.09.2011r. oraz na poczet której zaliczono mu okres pozbawienia wolności w dniach od 18.10.2009r. do 18.10.2009, tj. przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na mocy art. 207 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
2. na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania w dniu 12 stycznia 2015 roku na poczet kary pozbawienia wolności,
3. na podstawie art. 29 ustawy Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. J. G. kwotę 1176 złotych plus podatek VAT w kwocie 270 złotych 48 groszy tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,
4. na mocy art. 624 § 1 k.p.k., zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od wyroku wniósł obrońca oskarżonego W. K. (1) zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść wyroku, a polegający na przyjęciu przez Sąd Rejonowy, że oskarżony W. K. (1) został przysposobiony przez W. K. (2), co doprowadziło do uznania przez Sąd, że oskarżony jest osobą najbliższą dla W. K. (2), a w konsekwencji spowodowało uznanie, że oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 207 § 1 k.k.

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie z ostrożności procesowej o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wywiedziona przez obrońcę oskarżonego apelacja nie jest zasadna i na uwzględnienie nie zasługuje. Zaskarżony wyrok jest co do zasady trafny i poza drobną ingerencją w opis czynu i korektą okresu rzeczywistego pozbawienia

wolności, nie było podstaw do jego zmiany albo uchylenia, w szczególności w kontekście argumentacji podniesionej przez skarżącego.

Rozpoczynając analizę wniesionego środka odwoławczego w pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że oskarżony W. K. (1) w okresie przyjętym w wyroku znęcał się nad W. K. (2) w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości wszczywał domowe awantury w trakcie których ubliżał mu słowami uznawanymi powszechnie za wulgarne i obraźliwe, wypowiadał pod jego adresem groźby pozbawienia życia, które w zagrożonym wzbudzały uzasadnioną obawę spełnienia, jak również popychał, szarpał i bił rękami po całym ciele. Zachowania oskarżonego, wykraczały ponad zwykłe zasady codziennego funkcjonowania w rodzinie. W. K. (1) na skutek nadużywania alkoholu, jak również po, gdy go zabrakło, stawał się agresywny, bez uzasadnionego powodu wszczywał w domu awantury, poniżał pokrzywdzonego, żądał od niego pieniędzy na papierosy i alkohol, ubliżał mu wulgarnymi słowami oraz groził pozbawieniem życia. Pokrzywdzony żyjąc w ciągłym strachu, nie wiedząc, czy pewnego dnia oskarżony nie zrealizuje zapowiedzi spełnienia gróźb, a nade wszystko z uwagi na silną więź emocjonalną łączącą go z oskarżonym, którego traktował jak syna i za takiego uważał, wybaczał mu i dawał drugą szansę pomimo że był ciągle upokarzany.

Powyższy stan faktyczny wynika bezspornie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności z zeznań pokrzywdzonego W. K. (2) oraz z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków: B. M. i M. N.. Zeznania wyżej wskazanych osób są jednolite, konsekwentne i przekonujące. Wzajemnie się ze sobą uzupełniają tworząc zwartą, logiczną całość. Ponadto wartość dowodową zeznań wyżej wskazanych świadków wzmacnia również dość bogata dokumentacja sporządzona na potrzeby niniejszego postępowania w postaci przede wszystkim dokumentów dotyczących procedury Niebieskiej karty, wykazów interwencji policji oraz treści wywiadów środowiskowych. Nadto godzi się zauważyć, iż świadek B. M. oraz świadek M. N. są osobami obcymi dla oskarżonego, a zatem nie mieli oni powodów, aby bezpodstawnie obciążać W. K. (1) w celu doprowadzenia do przypisania odpowiedzialności za zarzucany mu czyn. Z zeznań składanych przez pokrzywdzonego W. K. (2) również nie wynika, aby bezpodstawnie pomawiał oskarżonego, wręcz przeciwnie pokrzywdzony darzył W. K. (1) miłością, wielokrotnie mu wybaczał, starał się za każdym razem usprawiedliwiać jego naganne postępowanie, nieraz zatajał jego naganne zachowania lub wycofywał sprawy karne, co w konsekwencji skutkowało niechęcią sąsiadów do składania zeznań w niniejszej sprawie. Nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że w okresie przyjętym w sentencji wyroku oskarżony dopuszczał się zachowań, które wyczerpują znamiona przestępstwa z art. 207 § 1 k.k.

Idąc dalej, godzi się zauważyć, iż obrońca oskarżonego słusznie wskazał, że W. K. (1) nigdy nie został przysposobiony przez pokrzywdzonego W. K. (2), niemniej jednak nie ma racji podnosząc, iż w myśl przepisu art. 115 § 11 k.k. W. K. (1) i W. K. (2) nie są dla siebie osobami najbliższymi.

Podejmując w tym względzie rozważania należy wskazać, że Sąd Rejonowy bez wątplenia źle przyjął, że W. K. (2) przysposobił oskarżonego i był dla niego ojczymem. Pokrzywdzony W. K. (2) wraz z żoną H. K. byli dla oskarżonego jedynie rodziną zastępczą. Do stosunku przysposobienia (czy to pełnego czy też niepełnego) nigdy nie doszło, a zatem w świetle prawa stosunek pomiędzy W. K. (2), a W. K. (1) nigdy nie został ukształtowany w sposób formalny. Doszło wyłącznie do sądowej zmiany nazwiska, aby oskarżony w przyszłości mógł normalnie funkcjonować w środowisku rówieśniczym. Umieszczenie W. K. (1) w rodzinie zastępczej wygasło zaś z dniem ukończenia przez oskarżonego 18 roku życia. Niemniej jednak w myśl przepisu art. 115 § 11 k.k. do kręgu osób najbliższych ustawodawca zalicza poza małżonkiem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, powinowatym w tej samej linii lub stopniu, pasierbem, osobą pozostającą w stosunku przysposobienia oraz jej małżonkiem, ***także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu.*** We wspólnym pożyciu pozostają zaś, poza oczywistym domniemaniem wynikającym z instytucji małżeństwa, osoby niezwiązane węzłem małżeństwa, o ile połączone są więzią uczuciową, fizyczną i gospodarczą, ***jak też osoby pomiędzy którymi z racji wspólnego długotrwałego życia i przyjęcia określonego modelu tego życia, doszło do zawiązania relacji tożsamyh z najbliższymi relacjami rodzinnymi, o których mowa w art. 115 § 11 k.k. np.: relacji występujących między rodzicami i dziećmi.*** Termin „wspólne pożycie” ma charakter wieloznaczny, stąd nie ma żadnych podstaw do zawężania go wyłącznie do konkubentów. A zatem konkretyzując za osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a w konsekwencji najbliższe uznać należy takie, które – niezależnie od ich płci i wieku – ***razem ze sobą żyją***, co zakłada

prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego oraz określoną więź psychiczną, a nie koniecznością fizyczną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2015 roku, sygn. akt IV KO 98/14, LEX nr 1653774, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 roku, sygn. akt III KK 268/12, LEX nr 1311768).

Przenosząc powyższe w realia niniejszej sprawy należy zauważyć, iż relację łączącą W. K. (2) i W. K. (1) niewątpliwie cechuje pozostawanie we wspólnym pożyciu. Pomiędzy oskarżonym, a W. K. (2) z racji długotrwałego życia i przyjęcia określonego modelu tego życia ukształtowała się taka relacja jak pomiędzy ojcem i synem, a to zaś pomimo, iż nie doszło do faktycznego przysposobienia oskarżonego przez W. K. (2) uzasadnia przypisanie im statusu osób najbliższych. Oskarżony W. K. (1) pomimo tego, że jego pobyt w rodzinie zastępczej uległ rozwiązaniu po ukończeniu przez niego 18 roku życia, w dalszym ciągu zamieszkiwał wraz z H. K. i W. K. (2) w mieszkaniu położonym w C. przy ulicy (...) i pozostawał na ich utrzymaniu. Pokrzywdzony okazywał oskarżonemu troskę o jego los, a także świadczył mu daleko idącą pomoc. W. K. (2) darzył oskarżonego miłością i traktował jak własnego syna, dobrowolnie dostarczając środków finansowych na jego utrzymanie, wielokrotnie mu wybaczał, oraz starała się za każdym razem usprawiedliwiać jego naganne zachowanie. Gdy oskarżony przebywał w jednostce penitencjarnej pokrzywdzony przysyłał W. K. (1) paczki żywnościowe oraz pieniądze. Zdarzały się również takie sytuacje, że kiedy oskarżony nie nadużywał alkoholu podejmował prace dorywcze i partycypował w kosztach utrzymania mieszkania. Co więcej sam oskarżony na rozprawie dnia 18 lutego 2016 roku podał, iż traktuje pokrzywdzonego jak ojca. W związku z powyższym w aspekcie przedmiotowym wbrew twierdzeniom autora apelacji oskarżony niewątpliwie wyczerpał ustawowe znamiona przestępstwa z art. 207 § 1 k.k.

Z uwagi na kierunek oraz zakres wniesionego środka odwoławczego Sąd Okręgowy pragnie również zauważyć, iż wymierzona oskarżonemu W. K. (1) przez Sąd pierwszej instancji bezwzględna kara 6 miesięcy pozbawienia wolności stanowi właściwą reakcję karną na czyn oskarżonego. Właściwości jak i warunki osobiste sprawcy, oraz jego dotychczasowy sposób życia, w tym jego uprzednia karalność za przestępstwa podobne i fakt, że przypisanego mu przestępstwa oskarżony dopuścił się działając w warunkach recydywy w stosunkowo krótkim czasie po tym jak opuścił jednostkę penitencjarną rodzi przekonanie, że prognoza kryminologiczna w stosunku do oskarżonego jest wyjątkowo niekorzystna i jedynie kara izolacyjna będzie stanowić dolegliwość, która wypełni funkcję prewencyjną tak indywidualną - co do osoby sprawcy, jak i generalną w stosunku do potencjalnych sprawców przestępstw.

Podsumowując Sąd Rejonowy trafnie przyjął, iż oskarżony W. K. (1) zachowaniem swoim wyczerpał wszystkie ustawowe znamiona zarzucanego mu przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. Był on bowiem wbrew twierdzeniom skarżącego osobą najbliższą dla pokrzywdzonego, jednakże nie z uwagi na przysposobienie jak przyjął to Sąd pierwszej instancji, ale z uwagi na to, iż relacje łączące oskarżonego z pokrzywdzonym cechowały się pozostawaniem we wspólnym pożyciu, a to w świetle art. 115 § 11 k.k. stanowi osobny tytuł do uznania ich za osoby dla siebie najbliższe.

Z podanych wyżej względów Sąd Okręgowy apelacji obrońcy oskarżonego W. K. (1) nie uwzględnił i opierając się na dyspozycji z art. 437 § 1 k.p.k. zaskarżony wyrok jako słuszny utrzymał w mocy. Sąd Okręgowy wyeliminował jedynie z opisu czynu przypisanego oskarżonemu W. K. (1) w punkcie 1 stwierdzenie, że W. K. (2) jest ojczymem oskarżonego W. K. (1) oraz uchylił punkt 2 zaskarżonego wyroku i w to miejsce na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec W. K. (1) kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w niniejszej sprawie od dnia 12 stycznia 2015 roku do dnia 13 stycznia 2015 roku.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono w oparciu o przepisy art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa, bowiem przemawiały za tym względy słuszności. Wobec oskarżonego W. K. (1) została orzeczona kara bezwzględnego pozbawienia wolności, a zatem jego możliwości zarobkowe zostały wysoce ograniczone. Natomiast na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 26.05.1982 r. Prawo o adwokaturze, § 4 ust. 1 i 3 i § 17 ust. 2 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. G. - Kancelaria Adwokacka w C. kwotę 516,60 złotych tytułem wynagrodzenia za występowanie w charakterze obrońcy z urzędu oskarżonego W. K. (1) w postępowaniu odwoławczym.